

РЕШЕНИЕ

№ 4839

гр. София, 23.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети май през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Мариана Георгиева

Членове: Димитър Ковачев
Ваня Н. И.а

при участието на секретаря Галина Хр. Христова
като разгледа докладваното от Мариана Георгиева Въззивно гражданско дело
№ 20251100500758 по описа за 2025 година

Производството е по реда на чл. 258 и следв. от ГПК.

С решение от 07.11.2024г., постановено по гр.дело № 23837/2024г. по описа на СРС, ГО, 138 състав, са уважени предявените от В. Р. З. срещу Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД, гр. София, обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1, т. 2 и чл. 344, ал. 1, т. 3, вр. чл. 225, ал. 1 от КТ искове, като е признато за незаконно и отменено на основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ уволнението на В. Р. З., извършено на основание чл. 71, ал. 1 КТ със Заповед за прекратяване № 256/28.02.2024г. на изпълнителния директор на Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД; ищцата е възстановена на основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ на длъжността „санитар“ при ответника Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД; като ответното дружество е осъдено на основание чл. 344, ал. 1, т. 3, вр. чл. 225, ал. 1 от КТ да заплати сумата от 1 026 лева, представляваща обезщетение за оставане без работа в резултат от незаконното уволнение за периода от 28.02.2024г. до 29.03.2024г. включително, ведно със законната

лихва, считано от датата на подаване на исковата молба пред съда - 23.04.2024г. до окончателното изпълнение.

Срещу решението, в частта, в която е уважен предявеният иск с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 3, вр. чл. 225, ал. 1 от КТ, е подадена въззивна жалба от ответника Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД, в която са изложени оплаквания за допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, довели до необоснованост на формираните от първоинстанционния съд изводи. Сочи, че предявеният осъдителен иск за вземане в размер на 1 026 лева е следвало да бъде отхвърлен като погасен чрез прихващане. Твърди, че в отговора на исковата молба е въведено своевременно възражение за прихващане със сумата от 7 931, 52 лева, представляваща заплатено на ищцата обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото й правоотношение, Излага, че първоинстанционният съд неправилно е отказал да приеме за разглеждане релевираното от ответното дружество възражение за прихващане. Аргументира това съображение с обстоятелството, че в исковата молба ищцата е навела твърдения, че с оспорената заповед за прекратяване на трудовото правоотношение е прекратен трудовият й договор от 26.07.2006г. Едва в първото съдебно заседание ищцата е уточнила, че предмет на процесния спор е законосъобразността на прекратяването, извършено със заповед от 28.02.2024г. и касаещо правотношението между страните, възникнало от трудов договор от 04.09.2023г. Счита, че това уточнение не е пречка за приемане за съвместно разглеждане на релевираното възражение за прихващане. Поддържа, че първоинстанционният съд неправилно и необосновано не е взел предвид обстоятелството, че е ирелевантен моментът, в който е изплатено обезщетението, предмет на възражението за прихващане – дали при прекратяване на предходно или по-късно възникнало трудово правоотношение, тъй като в конкретния случай страните по правоотношението са едни и същи. Въззивникът излага, че ако уволнението бъде признато за незаконно и отменено, съответно ищцата бъде възстановена на работа, какъвто е разглеждания случай, то основанието за заплащане на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ ще отпадне. Противното би довело до неоснователно обогатяване на работника. С оглед изложеното е направено искане за отмяна на решението в обжалваната му част и постановяване на друго, с което предявеният иск да се отхвърли като погасен чрез прихващане.

Въззиваемата страна В. Р. З. оспорва въззивната жалба. Счита обжалваното решение за правилно, като постановено в съответствие с правилата за разпределение на доказателствената тежест и в правилно приложение на относимите материално-правни норми.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато и нарушение на императивни материални норми. Във връзка с доводите в жалбата следва да се добави и следното:

Между страните по делото не е спорно обстоятелството, че по силата на трудов договор № 450/26.07.2006г. същите са били обвързани от трудово правоотношение, по силата на което ищцата е заемала длъжността „санитар“, както и че правоотношението е било прекратено по взаимно съгласие на 11.08.2023г.

С молба от 10.08.2023г. ищцата е направила искане за изплащане на обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ в размер на 6 работни заплати, поради придобито право на пенсия. Не е спорно, че това обезщетение е било заплатено, както и че същото е в размер на 7 931, 52 лева.

Впоследствие, страните са сключили нов трудов договор № ЧР-09-560/04.09.2023г., по силата на който В. З. е била назначена на длъжността „санитар“. В трудовия договор е уговорен изпитателен срок от 6 месеца в полза на работодателя за проверка на годността на работника да изпълнява възложената работа. Позовавайки се на посочената клауза и в рамките на уговорения срок за изпитване, работодателят е прекратил правоотношението между страните със заповед № 256/28.02.2024г. на изпълнителния директор на ответника.

С влязло в законна сила съдебно решение, постановено по гр.д. № 23837/2024г. по описа на СРС, ГО, 138 състав, са уважени предявените от В.

Р. 3. срещу Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ, като е признато за незаконно и отменено на основание чл. 344, ал. 1, т. 1 КТ уволнението на ищцата, извършено на основание чл. 71, ал. 1 КТ със Заповед за прекратяване № 256/28.02.2024г. на изпълнителния директор на Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД и ищцата е възстановена на основание чл. 344, ал. 1, т. 2 КТ на длъжността „санитар“ при ответника Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД.

На етапа на въззивното производство между страните по делото не е спорно и обстоятелството, че в полза на ищцата е възникнало вземане по чл. 225, ал. 1 от КТ за заплащане на обезщетение за оставане без работа поради незаконното уволнение за исковия период в размер на 1 026 лева.

Настоящият съдебен състав счита за основателни оплакванията във въззивната жалба за допуснато от първоинстанционния съд процесуално нарушение, изразяващо се в неразглеждане на своевременно релевирано от ответника възражение за прихващане по отношение на претендираното вземане по чл. 225, ал. 1 от КТ. В отговора на исковата молба ответното дружество е оспорило основателността на предявената осъдителна претенция за заплащане на обезщетение за оставане без работа поради неоснователност на обуславящите искове по чл. 344, ал. 1, т. 1 и т. 2 от КТ. В условията на евентуалност е направено възражение за прихващане с вземане на работодателя в размер на 7 931, 52 лева, представляваща заплатено на ищцата обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ при прекратяване на трудовото ѝ правоотношение. Първоинстанционният съд не е приел за разглеждане предявеното възражение по съображения, че обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ е платено на ищеца при предходно прекратяване на трудово правоотношение, което прекратяване не е било оспорено от ищеца и не е предмет на разглеждане в настоящия трудов спор.

Възражението за прихващане е правопогасяващо процесуално средство за защита на ответника. Изисква насрещни вземания за пари или еднородни заместими вещи. Необходимо е вземането на прихващащия /активното вземане/ да е изискуемо и ликвидно /определено по основание и размер/, а

задължението на прихващания /пасивното вземане/ е достатъчно да е изпълняемо. Възражението за прихващане е процесуално право на ответника за защита срещу предявения иск с насрещно негово вземане, което по аргумент от чл. 298, ал. 4 от ГПК става предмет на делото. За да стане предмет на делото същото следва да е индивидуализирано и допустимо. От общото изискване исканията и възраженията на страните да бъдат обосновани се налага извод, че възражението за прихващане следва да бъде в достатъчна степен индивидуализирано чрез релевантните за прихващането белези – правопораждащият го юридически факт, съдържанието и субектите на компенсационното правоотношение и относимите към настъпването на погасителния му ефект елементи. Възражението за прихващане може да е процесуално недопустимо в случай, че е налице влязло в законна сила съдебно решение по спора, предмет на възражението за прихващане – в този случай е налице процесуална пречка от категорията на абсолютните, водеща до недопустимост да бъде разгледано заявеното възражение за прихващане. В случай, че възражението за прихващане е редовно /индивидуализирано/, допустимо и не е преклудирано, съдът е длъжен да го разгледа и да се произнесе по неговата основателност.

В настоящия случай първоинстанционният съд е допуснал процесуално нарушение като не е разгледал надлежно заявеното от ответника в отговора на исковата молба възражение за прихващане. Изложените в мотивите на СРС съображения касаят преценка на основателността на искането за извършване на компенсация между двете вземания.

По същество на релевираното възражение за прихващане:

Ответното дружество твърди, че в негова полза е възникнало вземане за връщане на неоснователно получено от ищцата обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ, като твърди хипотеза на получено от работника вземане на отпаднало основание. Излага, че при отмяна на процесната уволнителна заповед и възстановяване на ищцата на заеманата от същата длъжност, то трудовоправната връзка се възстановява и платеното от работодателя обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ подлежи на връщане.

Разпоредбата на чл. 222, ал. 3 КТ постановява, че при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанията за

прекрътяването, той има право на обезщетение от работодателя в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, а ако е придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години - на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца. Обезщетение по тази алинея може да се изплаща само веднъж. От редакцията на разпоредбата е видно, че фактическият състав, който поражда за работодателя задължение за плащане на гратификацията по чл. 222, ал. 3 КТ включва два позитивни елемента - прекрътяване на трудовото правоотношение и придобито право на пенсия за осигурителен стаж и възраст и един негативен - плащането се дължи само веднъж, т.е. работникът или служителът преди това да не е получавал гратификацията. Правото на увеличаване на гратификацията е обусловено от един допълнителен критерий - работникът или служителът да е придобил последните 10 години трудов стаж при един и същ работодател, преди прекрътяване на трудовото правоотношение. Преценката за наличие на предпоставките се извършва от работодателя, която на общо основание подлежи на съдебен контрол.

Право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива само веднъж, съответно обезщетението по чл. 222, ал. 3 КТ може да се получи само веднъж - при възникване на правото за пенсия. Работникът или служителът следва да реализира правото си на обезщетение при този работодател и по това правоотношение, при действието на което е възникнало правото му на пенсия, респ. плащането по чл. 233, ал. 3 от КТ се дължи от работодателя при прекрътяване на трудовото правоотношение, при когото първоначално е придобито правото на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Ако впоследствие работникът или служителът отново постъпи на работа, независимо дали се е пенсиониран, при следващото прекрътяване на трудовото правоотношение, той няма право на това обезщетение. Претенцията спрямо работодателя, при когото правото е първоначално възникнало, се запазва на общо основание. От този работодател работникът или служителът може да търси гратификацията по общия ред, стига да не е погасена по давност.

С оглед изложеното се налага извод, че правото на обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ се придобива при наличието на прекратено трудово правоотношение /независимо от основанията за прекрътяване/ и ако към

момента на прекратяването работникът/служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Обезщетението на основание чл. 222, ал. 3 от КТ би било изплатено на работника/служителя на отпаднало основание, респективно подлежи на връщане от него, само при положение, че прекратяването на трудовото правоотношение е отменено по реда на чл. 344, ал. 1, т. 1 от КТ или по реда на чл. 344, ал. 2 от КТ, уважен е искът за възстановяване на предишната работа по чл. 344, ал. 1, т. 2 от КТ, работникът/служителят се е явил, за да заеме работата в срока по чл. 345, ал. 1 от КТ и е бил допуснат от работодателя да изпълнява работата, на която е бил възстановен. Ако не се възползва от това право трудово-правната връзка ще се прекрати на основание чл. 325, т. 2 от КТ. Отпадане на основанието за получаване на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ е налице и в случаите, в които то е заплатено във връзка с упражнено от работодателя право на прекратяване на трудовото правоотношение в хипотезата на чл. 328, ал. 1, т. 10 от КТ – при придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, което прекратяване е било оспорено и отменено от съда.

В случая не са налице сочените предпоставки за възникване на правото на работодателя да получи връщане на платеното обезщетение по чл. 222, ал. 3 от КТ при условията на чл. 55, ал. 1, предл. 3-то от ЗЗД. Вземането е било заплатено на ищцата във връзка с прекратяването на предходен трудов договор между страните, което прекратяване е при условията на чл. 325, ал. 1, т. 1 от КТ – по взаимно съгласие. Основанието за прекратяване на трудовия договор от 26.07.2006г. не е било оспорено от работника и трудово-правната връзка между страните е била прекратена, считано от 11.08.2023г. Налице са всички кумулативни предпоставки, предвидени в хипотезиса на нормата на чл. 222, ал. 3 от КТ и те не са отпаднали при отмяна на уволнението по друго правоотношение, възникнало след осъществяване на предвидените в посочената норма предпоставки. Предмет на настоящото производство е законосъобразността на прекратяването на последващ нов трудов договор от 04.09.2023г. Постановената с влязлото в сила съдебно решение отмяна на процесната заповед от 28.02.2024г. не обуславя отпадане на основанието, на което ищцата е получила обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ. Дължимостта на това обезщетение не е поставено в зависимост от законосъобразното прекратяване на следващия трудов договор /на новото трудово правоотношение/, макар и сключен между същите страни.

С оглед изложеното се налага извод, че е неоснователно евентуално възражение за прихващане между дължимото на ищцата обезщетение по чл. 225, ал. 1 от КТ и полученото от нея по чл. 222, ал. 3 от КТ. Предявеният иск по чл. 225, ал. 1 от КТ е основателен за пълния предявен размер от 1 026 лева и за исковия период, както е приел и първоинстанционният съд.

Като е достигнал до същите изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено в обжалваната му част.

С оглед изхода на спора и предвид изричното искане в полза на въззиваемата страна следва да се присъдят сторените по делото разноски за адвокатско възнаграждение. Насрещната страна е релевирала възражение за прекомерност на претендирания адвокатски хонорар от 1 000 лева, което преценено по реда и при условията на чл. 78, ал. 5 от ГПК е основателно. За да стигне до този извод съдът съобрази следното:

Справедливият и обоснован размер на адвокатското възнаграждение се определя от една страна от защитавания интерес, а от друга - от фактическата и правна сложност на делото и извършената от адвоката работа. Според задължителното за съдилищата разрешение по т. 1 от решение на Съда на Европейския съюз от 25.01.2024 г. по дело C-438/22, чл. 101, пар. 1 ДФЕС, вр. чл. 4, пар. 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на чл. 101, пар. 1, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба по отношение на страната, осъдена да заплати съдебните разноски за адвокатско възнаграждение. Даденото тълкуване по посоченото преюдициално запитване е, че при определяне на адвокатското възнаграждение съдът не е обвързан от размерите в Наредба № 1/2004г. за възнаграждения за адвокатска работа /заг. изм. – ДВ, бр. 14/2025г./, защото такава обвързаност нарушава забраната по чл. 101, пар. 1 ДФЕС в смисъла, разяснен от СЕС. Критериите от които следва да се ръководи съда при определяне размера на цената на предоставените адвокатски услуги са действителната правна и фактическа сложност на делото, която произтича от вида на претенцията, обема на събраните доказателства, извършените от страните процесуални действия, подлежащата на проучване и анализиране

нормативна уредба и съдебна практика, защитавания интерес, вида и количеството на извършената работа, като се определи и присъди разумен и съответен на положения от адвоката труд размер на възнаграждението, т.е. адвокатското възнаграждение следва да е справедливо и обосновано.

Отнесени към настоящия случай посочените обстоятелства налагат категоричен извод, че уговореното и заплатено адвокатско възнаграждение от 1 000 лева е прекомерно. В случая делото е с ниска фактическа и правна сложност – спорът, пренесен пред въззивната инстанция е правен; не са събирани нови доказателства; не е подаден отговор на въззивната жалба; проведено е едно съдебно заседание; положеният от адвоката труд се изразява единствено в явяване в съдебното заседание, в което е заявено общо оспорване на въззивната жалба. При съобразяване на изложеното се налага извод, че справедливото и обосновано адвокатско възнаграждение следва да се намали до размер на сумата от 400 лева.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20164 от 07.11.2024г., постановено по гр.д. № 23837/2024г. по описа на СРС, ГО, 138 състав, в обжалваната му част.

ОСЪЖДА Специализирана болница за активно лечение (СБАЛ) по детски болести – „Проф. Иван Митев“ ЕАД, с ЕИК 000662790, гр. София, бул. „Академик Иван Евстатиев Гешов“ № 11 да заплати на В. Р. З., ЕГН *****, с адрес: с. ****, на основание чл. 273, вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата от 400 /четиристотин/ лева – съдебни разноски във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____